

SPRAWOZDANIE
Z REALIZACJI BYTOMSKIEGO PROGRAMU
PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE
ORAZ OCHRONY OFIAR PRZEMOCY W RODZINIE
NA LATA 2014 – 2020
ZA ROK 2016

Bytom, kwiecień 2017 r.

Zgodnie z zapisami Bytomskiego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2014 – 2020, przewodnicząca Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Bytomiu przedkłada Prezydentowi Bytomia sprawozdanie z realizacji Programu.

PODSTAWY PRAWNE

- 1) Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (tekst jednolity Dz. U. z 2015 r. poz. 1390);
- 2) Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 13 września 2011 r. w sprawie procedury „Niebieskie Karty” oraz formularzy „Niebieska Karta” (Dz. U. 2011 r. nr 209, poz. 1245);
- 3) Uchwała nr XXIII/315/13 Rady Miejskiej w Bytomiu z dnia 25 listopada 2013 r. w sprawie uchwalenia Bytomskiego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2014 – 2020;
- 4) Uchwała nr X/149/15 Rady Miejskiej w Bytomiu z dnia 22 czerwca 2015 r. w sprawie trybu i sposobu powoływania i odwoływania członków Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz szczegółowych warunków jego funkcjonowania;
- 5) Zarządzenie nr 373 Prezydenta Bytomia z dnia 10 sierpnia 2015 r. w sprawie powołania Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Bytomiu z późn. zm.

PODSTAWOWE ZAŁOŻENIA PROGRAMU

Bytomski Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2014 – 2020 został przygotowany przez Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Bytomiu. Bytomski Program został przyjęty uchwałą nr XXIII/315/13 Rady Miejskiej w Bytomiu z dnia 25 listopada 2013 r. Stanowi on kontynuację Miejskiego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie przygotowanego na lata 2011 – 2013. Zasadniczym celem Programu jest ograniczenie zjawiska przemocy w rodzinie na terenie Bytomia. Realizacja celu głównego wymaga skoordynowania działań wszystkich już istniejących podmiotów, które z mocy prawa lub z własnej inicjatywy podejmują działania na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz pomocy osobom uwikłanym w przemoc. Zgodnie z zapisami ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie oraz uchwały nr XXIII/315/13 Rady Miejskiej w Bytomiu z dnia 25 listopada 2013 r. w sprawie uchwalenia Bytomskiego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie za jego realizację odpowiada Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie powołany przez prezydenta Bytomia zarządzeniem nr 330 Prezydenta Miasta z dnia 16 sierpnia 2011 r.

Zespół w oparciu o diagnozę zjawiska przemocy na terenie Bytomia wykorzystującą analizę SWOT oraz założenia Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy na lata 2014 – 2020 określił następujące obszary:

1. Profilaktyka i edukacja społeczna (4.1)

Cel szczegółowy: zintensyfikowanie działań profilaktycznych w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

W ramach celu zostały wskazane następujące kierunki działań

- Bieżące monitorowanie oraz diagnozowanie zjawiska przemocy w rodzinie.
- Poszerzanie poziomu wiedzy i świadomości społeczności lokalnej (kampania lokalna).
- Współpraca pomiędzy podmiotami realizującymi procedurę „Niebieskie Karty”.
- Prowadzenie poradnictwa, a w szczególności działań edukacyjnych mających na celu podnoszenie kompetencji rodziców oraz stosowanie bezprzemocowych metod wychowawczych wobec dzieci.

Realizatorzy: Zespół, MOPR, Centrum, Policja, MKRPA, jednostki ochrony zdrowia, jednostki oświaty w tym PPP, kuratorska służba sądowa, Urząd Miejski w Bytomiu, organizacje pozarządowe.

2. Ochrona i pomoc osobom dotkniętym przemocą w rodzinie (4.2)

Cel szczegółowy: zwiększenie dostępności i skuteczności ochrony oraz wsparcia osób dotkniętych przemocą w rodzinie.

Kierunki działań

- Tworzenie i rozwój infrastruktury lokalnej oraz rozwijanie współpracy pomiędzy lokalnymi podmiotami.
- Funkcjonowanie Zespołu oraz grup roboczych.
- Upowszechnianie informacji i edukacja w zakresie możliwości i form udzielania pomocy osobom dotkniętym przemocą w rodzinie.
- Udzielanie pomocy i wsparcia osobom dotkniętym przemocą w rodzinie.
- Monitoring skuteczności działań pomocowych.

Realizatorzy/partnerzy Programu: Policja, MOPR, Centrum, MKRPA, jednostki ochrony zdrowia, jednostki oświaty w tym PPP, kuratorska służba sądowa, Zespół, grupy robocze.

3. Oddziaływanie na osoby stosujące przemoc w rodzinie (4.3)

Cel szczegółowy: zwiększenie skuteczności oddziaływań wobec osób stosujących przemoc w rodzinie.

Kierunki działań

- Interweniowanie i reagowanie właściwych organów służb na stosowanie przemocy, stosowanie procedury „Niebieskie Karty”.
- Realizacja oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych wobec osób stosujących przemoc w rodzinie.
- Realizowanie w miarę możliwości programów psychologiczno-terapeutycznych dla osób stosujących przemoc w rodzinie.

Realizatorzy/partnerzy Programu: Policja, MOPR, Centrum, MKRPA, jednostki ochrony zdrowia, jednostki oświaty, kuratorska służba sądowa, Zespół, grupy robocze.

4. Podnoszenie kompetencji służb i przedstawicieli podmiotów realizujących działania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie (4.4)

Cel szczegółowy: podniesienie jakości i dostępności świadczonych usług poprzez zwiększenie kompetencji przedstawicieli instytucji i podmiotów realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Kierunki działań

- Zwiększanie kompetencji osób realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie.
- Utrwalanie i wzmacnianie kompetencji osób realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Realizatorzy/partnerzy Programu: Zespół, Urząd Miejski, Centrum

REALIZACJA BYTOMSKIEGO PROGRAMU PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE NA LATA 2014 – 2020 W 2016 ROKU

Wdrażanie Bytomskiego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2014 – 2020 w roku 2016, zwanego dalej Programem, zostało oparte na realizacji poszczególnych celów szczegółowych, ze wskazanych obszarów działań.

4.1 Obszar: profilaktyka i edukacja społeczna

W związku z realizacją działań w ramach obszaru 4.1 bytomskie służby i instytucje podjęły następujące działania (Tabela 1).

Tabela 1.			
Profilaktyka i edukacja społeczna w 2016 r.			
Rodzaje Działań	Realizatorzy/ partnerzy Programu	Wskaźniki ewaluacji	
Aktualizowanie tematycznej podstrony www.bytom.pl http://www.mopr.bytom.pl/ zawierającej bazę danych o instytucjach świadczących pomoc rodzinom uwikłanym w przemoc	Zespół, MOPR	- liczba aktualizacji stron	-zaktualizowano podstronę „Pomoc dla ofiar przemocy” na stronie www.bytom.pl
Prowadzenie zajęć edukacyjnych, profilaktycznych dla dzieci i młodzieży w zakresie m.in. przemocy w rodzinie, agresji, uzależnienia, możliwości korzystania z pomocy oraz radzenia sobie ze stresem i trudnymi emocjami	Centrum, Bytomskie jednostki oświatowe we współpracy merytorycznej z Zespołem (Centrum, Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna, MOPR, Policja)	a) liczba dzieci, młodzieży oraz klas objętych działaniami, b) liczba placówek oświatowych, w których przeprowadzone zostały zajęcia	PPP: a) 331 dzieci 11 klasy b) 9 placówek Centrum: a) 1 659 uczniów 111 klas b) 21 placówki Oświata: a) 13 694 uczniów 628 klas b) 42 placówki
Prowadzenie zajęć informacyjnych i profilaktycznych dla rodziców i opiekunów np. warsztatów, treningów umiejętności wychowawczych, dla rodziców na terenie placówek oświatowych	Centrum, Bytomskie jednostki oświatowe we współpracy merytorycznej z Zespołem (Centrum, Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna,	a) liczba zajęć, treningów, spotkań, b) liczba rodziców uczestniczących w ww. zajęciach	PPP: a) 4 prelekcje b) 84 rodziców a) 8 spotkań (2 edycje <i>Szkoły dla Rodziców</i>) b) 142 osób PPP Klub Integracji Społecznej: a) 5 spotkań b) 73 osoby

	MOPR, Policja)		<p>Centrum: a) 10 spotkań (2 edycje <i>Szkoły dla Rodziców</i>) b) 27 rodziców</p> <p>MOPR: a) 5 spotkań (Drogowskaz dla rodzin 2 grupy) b) 50 osób</p> <p>Oświata: a) 209 zajęć b) 2317 osób</p>
--	----------------	--	--

Źródło: Opracowanie własne Zespołu Interdyscyplinarnego na podstawie informacji uzyskanych od realizatorów

4.2 Obszar: Ochrona i pomoc osobom dotkniętym przemocą w rodzinie

W związku z realizacją działań w ramach obszaru 4.2 bytomskie służby i instytucje podjęły następujące działania (Tabela 2).

Tabela 2.			
Ochrona i pomoc osobom dotkniętym przemocą w rodzinie w 2016 r.			
Rodzaj działania	Realizatorzy/ partnerzy Programu	Wskaźniki ewaluacji	
Realizowanie procedury „Niebieskie Karty”	Policja, MOPR, Centrum, MKRPA, jednostki ochrony zdrowia, jednostki oświaty, kuratorska służba sądowa, następnie Zespół oraz grupy robocze	a) liczba wypełnionych „Niebieskich Kart”, b) liczba nowych spraw prowadzonych, c) liczba wszystkich spraw objętych procedurą „Niebieskie Karty”, d) liczba zakończonych spraw w wyniku ustania przemocy, e) liczba spraw zakończonych w wyniku braku zasadności podejmowania działań, f) liczba zarejestrowanych spraw dotyczących przestępstwa znęcania się oraz przestępstw z użyciem przemocy na szkodę osób najbliższych,	a) 283 formularzy „Niebieska Karta -A” b) 245 spraw c) 481 spraw (grup roboczych) d) 233 „Niebieskich Kart” e) 74 „Niebieskich Kart” f) 144 spraw
Zapewnienie schronienia osobom i rodzinom uwikłanym w przemoc, np. w Hostelu	Centrum MOPR KMP	a) liczba osób/rodzin umieszczonych w Hostelu, b) liczba dzieci umieszczonych w placówkach opiekuńczo-wychowawczych, rodzinnej opiece zastępczej w związku z przemocą, c) liczba dzieci odebranych i umieszczonych na podstawie art. 1 ust. 2 ustawy o Policji	a) 34 ogółem, w tym 17 osób dorosłych oraz 17 dzieci b) 0 dzieci (art. 12a ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie) c) 24 dzieci

Prowadzenie grup psychoedukacyjnych i grup wsparcia oraz terapii indywidualnej dla osób doświadczających przemocy w rodzinie	Centrum	a) liczba osób biorących udział w grupie psychoedukacyjnej, b) liczba osób objętych terapią indywidualną	a) 8 osób b) 107 osób
Objęcie pomocą specjalistyczną dzieci krzywdzonych (wsparcie psychologiczne indywidualna terapia, rodzinna terapia), psychoedukacja	Centrum, Poradnia Psychologiczna – Pedagogiczna	a) liczba dzieci objętych pomocą specjalistyczną, b) liczba sesji terapii indywidualnych, c) liczba sesji terapii rodzinnych, d) konsultacje porady	Centrum a) 177 dzieci b) 503 sesje indywidualne dzieci d) 349 konsultacji /osób 191 PPP a) 84 osoby b) 193 sesje c) 116 sesji/175 osób d) 281 konsultacji /osób 316
Udzielanie pomocy finansowej w formie świadczeń pieniężnych i niepieniężnych oraz pomocy prawnej i mediacji (po ustaniu przemocy lub w sprawach nie związanych ze zjawiskiem przemocy)	MOPR, Centrum	a) liczba osób, którym udzielono pomocy finansowej z powodu przemocy, b) liczba osób którym udzielono porady prawnej	MOPR a) 113 liczba rodzin 421 osób w rodzinie Centrum b) 286 porad prawnych

Źródło: Opracowanie własne Zespołu Interdyscyplinarnego na podstawie informacji uzyskanych od realizatorów.

	Sąd Rejonowy	<p>a) liczba wydanych wyroków art. 207 k.k.,</p> <p>b) liczba osób objętych dozorem kuratora,</p> <p>c) liczba osób zobowiązanych do uczestnictwa w programie korekcyjno-edukacyjnym,</p> <p>d) liczba osób objętych zakazem kontaktowania się z określonymi osobami, zakazem zbliżania się do określonych osób,</p> <p>e) liczba zastosowanych środków zapobiegawczych wobec osób oskarżonych o przestępstwo z użyciem przemocy (nakazów opuszczenia lokalu mieszkalnego zajmowanego wspólnie z pokrzywdzonym,</p> <p>f) liczba spraw z art. 207 k.k. prowadzonych przez Zespoły kuratorskie służby sądowej wykonującej orzeczenia w sprawach karnych,</p> <p>g) liczba skierowanych wniosków o nałożenie środka probacyjnego obowiązku uczestnictwa w programie korekcyjno-edukacyjnym</p>	<p>- 14 nakazów</p> <p>a) 32 wyroki</p> <p>b) 18 osób</p> <p>c) 15 osób</p> <p>d) 4 zakazy</p> <p>e) 4 nakazy</p> <p>f) 54 sprawy</p> <p>g) 1 wniosek</p>
Prowadzenie indywidualnych konsultacji oraz realizowanie	Centrum	a) liczba osób stosujących przemoc w rodzinie będących w indywidualnym	a) 38 osób

<p>programów korekcyjno- edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie</p>		<p>kontakcie, b) liczba osób uczestniczących w programie korekcyjno- edukacyjnym, c) liczba osób, które ukończyły program, d) liczba zrealizowanych edycji programu korekcyjno- edukacyjnych</p>	<p>b) 23 osoby c) 12 osób d) 2 edycje</p>
<p>Objęcie osób uzależnionych, w tym stosujących przemoc w rodzinie terapią odwykową</p>	<p>MKRPA, Centrum</p>	<p>a) liczba osób kierowanych na terapię (wniosków do MKRPA), b) liczba osób uczestniczących w terapii indywidualnej, c) liczba osób uczestnicząca w terapii grupowej d) liczba osób uczestniczących w terapii grupowej dla osób współuzależnionych</p>	<p>a) 396 wniosków b) 374 osoby c) 125 osób d) 7 osób</p>

Źródło: Opracowanie własne Zespołu Interdyscyplinarnego na podstawie informacji uzyskanych od realizatorów

4.4 Obszar: Podnoszenie kompetencji służb i przedstawicieli podmiotów realizujących działania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie

W związku z realizacją działań w ramach obszaru 4.4 bytomskie służby i instytucje podjęły następujące działania (Tabela 4).

Tabela 4.			
Podnoszenie kompetencji służb i przedstawicieli realizujących działania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie w 2016 r.			
Działania	Realizatorzy/ partnerzy Programu	Wskaźniki ewaluacji	
Organizowanie szkoleń, warsztatów dla podmiotów zaangażowanych w problematykę przemocy dotyczących, np. rozpoznawania symptomów dziecka krzywdzonego	Zespół, Urząd Miejski	a) liczba przeprowadzanych szkoleń, b) liczba osób uczestniczących w szkoleniu	a) 1 b) 10 pracowników socjalnych koordynujących procedurę „Niebieskie Karty”
Spotkania szkoleniowo – warsztatowe ²	Zespół MOPR, Centrum, PPP, Szansa KMP	liczba osób biorących udział w warsztatach edukacyjnych	Centrum - 238 osób KMP - 174 osób Oświata - 621 osób

Źródło: Opracowanie własne Zespołu Interdyscyplinarnego na podstawie informacji uzyskanych od realizatorów

² Spotkania szkoleniowe są dodatkowym działaniem mieszczącymi się w obszarze realizacji celu 4.4 Programu

Podsumowanie

W opinii Zespołu cele założone w Bytomskim Programie Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2014 – 2020 w roku 2016 r. zostały zrealizowane w stopniu zadowalającym, jednakże większość z założonych celów wymaga dalszej realizacji.

W zawiązku z powyższym, członkowie Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Bytomiu podsumowując realizację ww. Programu określili następujące obszary wymagające podjęcia intensywnych działań realizatorów Programu w następujących obszarach:

4.1 Profilaktyka i edukacja społeczna ukierunkowana na:

- podnoszenie świadomości mieszkańców Bytomia, zwłaszcza świadków przemocy, na temat przemocy w rodzinie oraz możliwości reagowania na to zjawisko, w tym uzyskania wsparcia i pomocy poprzez rozpowszechnianie informacji na temat form pomocy (przekierowanie na strony partnerów Programu),
- kierowanie, zobowiązanie i motywowanie rodziców, opiekunów do podnoszenia swoich kompetencji wychowawczych, a zwłaszcza nabywania umiejętności bezprzemocowego wychowywania dzieci, dostrzegania i zaspokajania ich potrzeb.

4.2 Ochrona i pomoc osobom dotkniętym przemocą w rodzinie ukierunkowana na:

- podejmowanie działań na rzecz utworzenia mieszkania chronionego dla osób doznających przemocy lub ośrodka dla osób doznających przemocy z możliwością długoterminowego pobytu,
- zwiększenie oddziaływań wobec rodzin zagrożonych przemocą.

4.3 Oddziaływanie na osoby stosujące przemoc w rodzinie ukierunkowane na:

- dalsze motywowanie osób stosujących przemoc w rodzinie do udziału w zajęciach programu oddziaływań korekcyjno-edukacyjnego oraz podtrzymanie zaangażowania i aktywności służb w zakresie kierowania osób z wyrokiem z art. 207 kk do udziału w ww. programie,
- mobilizowanie osób nadużywających alkoholu do podjęcia leczenia oraz monitorowanie przebiegu terapii, a w przypadkach uzasadnionych, kierowanie wniosków do Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,

4.4 Podnoszenie kompetencji służb i przedstawicieli realizujących działania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie ukierunkowanych na:

- zacieśnianie współpracy pomiędzy instytucjami działającymi na terenie Bytomia,

- podjęcie działań mających na celu zapewnienie wsparcia pracowników służb, instytucji poprzez np. organizowanie superwizji, konsultacji,
- dalsze prowadzenie szkoleń dla grup zawodowych zaangażowanych w problematykę przeciwdziałania przemocy w rodzinie podnoszących kompetencje oraz doskonalących umiejętności w zakresie pracy z rodziną uwięzianą w przemoc oraz rodziną wieloproblemową,

Podsumowując, w 2017 r. koniecznie jest konsekwentnie realizowane działań zapisanych w Bytomskim Programie Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2014 – 2020. Szczególny nacisk należy położyć na prowadzenie szkoleń, spotkań o charakterze interdyscyplinarnym, w których udział wezmą członkowie grup roboczych oraz pozostali przedstawiciele podmiotów i instytucji, w szczególności ochrony zdrowia oraz oświaty, odpowiedzialnych za realizację procedury „Niebieskie Karty”. W ocenie członków Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Bytomiu powyższe działania przyczynią się do świadczenia profesjonalnej i skutecznej pomocy osobom uwięzianym w przemoc.

Do realizacji zamierzonych celów niezbędne są środki finansowe. W związku z powyższym Zespół wystąpi do Prezydenta Miasta Bytomia o zabezpieczenie w budżecie miasta Bytom niezbędnych środków na realizację działań zapisanych w omawianym Programie.

Spis tabel:

Tabela 1. Profilaktyka i edukacja społeczna w 2016 r.	6
Tabela 2. Ochrona i pomoc osobom dotkniętym przemocą w rodzinie w 2016 r.	8
Tabela 3. Oddziaływanie na osoby stosujące przemoc w rodzinie w 2016 r.	10
Tabela 4. Podnoszenie kompetencji służb i przedstawicieli realizujących działania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie w 2016 r.	13